

Agendapunt: 13**Onderwerp:****Voorstel tot wijziging van Huishoudelijk Reglement artikel 6 lid e en f.**

De Nederlandse Mededingingsautoriteit heeft naar aanleiding van een klacht van de Federatie van Rasverenigingen tegen de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland voorlopig geconcludeerd dat de regel "één rasvereniging per hondenras" verboden is op grond van artikel 6 van de Mededingingswet en artikel 81 van het EG verdrag. Het rapport Voorlopige bevindingen is als bijlage bij dit agendapunt gevoegd.

Op dit moment zijn er voor de leden van de Raad van Beheer twee keuzemogelijkheden:

1. De AV van de Raad van Beheer neemt een positief besluit over aanpassing van de regel "één RV per ras en één regionale vereniging per regio". Dan vervalt de grond van de klacht.
2. De AV besluit de regel "één RV per ras" niet aan te passen. Dan volgt vervolgonderzoek naar de economische waarde.
Dit onderzoek kan één van de volgende twee resultaten als gevolg hebben
 - a) Indien de NMa van mening is dat de economische waarde gering is, wordt de klacht alsnog afgewezen en de zaak afgesloten.
 - b) Indien de NMa echter vindt dat er wel voldoende economische waarde is, zal zij een rapport opstellen waarin het vermoeden van overtreding van de Mededingingswet wordt beschreven. De juridische afdeling neemt de zaak dan over en die neemt uiteindelijk een sanctiebesluit. In dit geval kan er een boete en/of dwangsom opgelegd worden, alsmede de verplichting om de regel 'één RV per ras' te laten vervallen. De dwangsom wordt opgelegd om de AV alsnog te dwingen besluiten conform die verplichting te nemen.

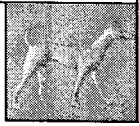
Teneinde te voorkomen dat het voorlopige oordeel van de NMA, na een nog te verrichten onderzoek, definitief wordt en geconcludeerd wordt dat er sprake is van een strijdigheid met de Mededingingswet en/of het EG verdrag, verzoekt het Bestuur de Algemene vergadering in te stemmen met het schrappen van artikel 6 lid e en f van het Huishoudelijk Reglement.

Het afwachten van het definitieve oordeel van de NMA, leidt tot aanzienlijke juridische kosten, kan er toe leiden dat een boete wordt opgelegd aan de Raad van Beheer die de financiële positie van de Raad van Beheer in gevaar kan brengen en kan leiden tot een gedwongen wijziging van de reglementen.

Voorstel: Het bestuur stelt de Algemene Vergadering voor artikel 6 lid e en f te schrappen uit het Huishoudelijk reglement.

Indien het besluit genomen wordt tot het schrappen van artikel 6 lid e en f van het Huishoudelijk Reglement zal, binnen een nog nader te bepalen periode, aan de leden een voorstel worden gedaan over de aanpassing van de criteria zoals die nu zijn opgenomen in artikel 6 van het Huishoudelijk Reglement.

Tevens zal dan een voorstel worden gedaan omtrent de overige gevolgen van het schrappen van artikel 6 lid e van het Huishoudelijk Reglement, zoals mogelijke tegenstrijdige fokreglementen, het organiseren van kampioenschapsclubmatches, de vertegenwoordiging en stemrecht in de rasgroepvergaderingen. Het bestuur van de Raad van Beheer zal bekijken binnen welke termijn de bovenstaande veranderingen gerealiseerd dienen te zijn. In ieder geval zal dat in dit kalenderjaar moeten plaatsvinden.

Indien besloten wordt artikel 6 lid e en f te schrappen uit het Huishoudelijk Reglement, zal dit besluit in werking treden tegelijk met de inwerkingtreding van de besluiten tot de wijziging van het Huishoudelijk reglement en Kynologisch Reglement zoals in de voorgaande alinea aangegeven.

Op de vergadering zal over dit agendapunt een "hoofdelijke stemming" plaatsvinden.

Het is mogelijk dat leden inhoudelijke juridische vragen over dit onderwerp hebben. Het zal niet altijd mogelijk zijn deze, zonder voorbereiding, ter vergadering te beantwoorden. Daarom verzoek wij leden om hun juridisch inhoudelijk vragen schriftelijk te stellen voor 15 mei 2009. Het bestuur van de Raad van Beheer is dan in de gelegenheid om zich te laten adviseren.

VOORLOPIGE BEVINDINGEN

Bijlage 1 – Voorlopige bevindingen

Dossiernummer: 6502_3/23

Zaak: 6502: Federatie van Rasverenigingen – Raad van Beheer op Kynologisch Gebied

Inleiding

1. De NMa heeft op 4 september 2008 een klacht ontvangen tegen de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland (hierna: 'RvB'). De klacht is gericht tegen de 'één rasvereniging per hondenras'-regel van de RvB. Het onderzoek van de NMa is nog niet afgerond. Hieronder volgen, op verzoek van de RvB en na het tot nu toe verrichte onderzoek, onze voorlopige bevindingen.

Feiten

2. Naar aanleiding van de klacht heeft de NMa zowel de klager als de RvB gehoord en schriftelijk vragen gesteld.
3. De RvB is het overkoepelende orgaan op kynologisch gebied in Nederland en is een vereniging van o.a. hondenrasverenigingen. Deze hondenrasverenigingen richten zich op de behartiging van de belangen van (de fokkers van) één bepaald hondenras. De RvB houdt o.m. het Nederlandse Hondenstamboek (hierna: 'NHSB') bij. Inschrijving in het NHSB geldt als voorwaarde om een hond te kwalificeren als rashond.¹
4. De 'één rasvereniging per hondenras'-regel houdt in dat de RvB een lidmaatschapsaanvraag van een vereniging weigert indien één van haar leden reeds de belangen behartigt van het hondenras dat door de leden van de aanvrager wordt gefokt. De 'één rasvereniging per hondenras'-regel is opgenomen in het Huishoudelijk Reglement van de RvB (hierna: 'HR').²
5. Krachtens het Kynologisch Reglement van de RvB (hierna: 'KR') kan zij verenigingen erkennen.³ Erkende hondenrasverenigingen mogen een logo met de tekst 'Raad van Beheer Erkende rasvereniging' in hun publicaties te vermelden. Volgens de RvB kunnen slechts haar leden worden erkend en gelden voor erkenning geen andere voorwaarden dan voor lidmaatschap van de RvB.⁴
6. Volgens de RvB past zij de 'één rasvereniging per hondenras'-regel daadwerkelijk toe; de regel is ten minste drie maal aanleiding geweest voor de weigering van een lidmaatschapsaanvraag.⁵

¹ De voorwaarden voor inschrijving staan in het Kynologisch Reglement van de RvB.

² Artikel 6, sub e, van het HR.

³ Artikel 11.15 van het KR.

⁴ Verklaring RvB d.d. 19 januari 2009, 6502_3/21.

⁵ Antwoorden RvB d.d. 28 oktober 2008, 6502_3/11.

VOORLOPIGE BEVINDINGEN

NMa

Voorlopig oordeel

7. Artikel 6 van de Mededingingswet en artikel 81 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (hierna: EG Verdrag) verbieden besluiten van ondernemersverenigingen die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de relevante markt merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst. Artikel 81 van het EG Verdrag vereist daarnaast dat de betreffende gedraging de handel tussen de lidstaten van de Europese Unie ongunstig kan beïnvloeden.

Ondernemersvereniging

8. De hondenrasverenigingen die lid zijn van de RvB worden gekwalificeerd als ondernemersverenigingen aangezien hun leden, de rashondenfokkers, ondernemingen zijn. Volgens vaste rechtspraak zijn ondernemingen (rechts)personen die een economische activiteit uitoefenen. De rashondenfokkers oefenen tenminste één economische activiteit uit: zij verkopen gefokte pups aan derden. De RvB is een vereniging van ondernemersverenigingen en wordt daarmee zelf ook gekwalificeerd als een ondernemersvereniging.⁶

Besluit van ondernemersvereniging

9. Volgens vaste rechtspraak worden regelingen van ondernemersverenigingen die op basis van de statuten zijn vastgesteld, beschouwd als besluiten van ondernemersverenigingen. Het HR en het KR zijn vastgesteld door (organen van) de RvB en zijn derhalve een besluit van een ondernemersvereniging.⁷

Relevante markt

10. De NMa heeft in de onderhavige zaak nog geen marktonderzoek verricht, maar op basis van de thans beschikbare informatie gaat de NMa uit van de hieronder uiteengezette afbakening van de relevante markt.
11. De NMa gaat er vooralsnog van uit dat de markt voor het fokken en verkopen van rashonden in Nederland een aparte (product)markt is, maar de NMa kan in dit stadium niet uitsluiten dat de relevante productmarkt toch ruimer is. De NMa kan in dit stadium evenmin uitsluiten dat de relevante productmarkt nauwer is (markt voor fokken en verkopen van een bepaalde rasgroep of van een bepaald ras).
12. Er zijn weinig betrouwbare gegevens beschikbaar over de in- en export van honden.⁸ De RvB heeft laten weten dat in 2006 en 2007 respectievelijk 2.209 en 2.270 geïmporteerde rashonden in het NHSB zijn ingeschreven.⁹ Deze importcijfers wijzen in de richting van een nationale markt. Immers,

⁶ Besluit d-g NMa 19 oktober 2000, zaaknr. 262, 714 en 715 (Stichting Drogistenfederatie Pharmacon), nr. 67.

⁷ Besluit Europese Commissie 29 november 1995, 95/551/EC, Pb EG L 312, 23 december 1995, p. 79.

⁸ Rapport 'Gedeelde zorg feiten en cijfers' van het Forum welzijn gezelschapsdieren, p. 28, 6502_2/1.

⁹ Antwoorden RvB d.d. 21 januari 2009, 6502_3/16, de geïmporteerde rashonden zijn overigens niet noodzakelijkerwijs in het jaar van import gefokt.

VOORLOPIGE BEVINDINGEN

NMa

het aantal geïmporteerde rashonden is beperkt ten opzichte van het aantal rashonden dat in die jaren in Nederland is gefokt. In die jaren zijn respectievelijk 45.811 en 45.818 rashonden gefokt in Nederland.¹⁰

13. De leden van de erkende rasverenigingen hebben in 2006 en 2007 respectievelijk 38.362 en 38.710 rashonden gefokt.¹¹ De leden van de erkende rasverenigingen hebben derhalve een marktaandeel van 84% op de Nederlandse markt voor het fokken en de verkoop van rashonden.

Mededingingsbeperking

14. De NMa beoordeelt het KR en het HR als een erkenningsregeling in de zin van de NMa-Richtsoenen Samenwerking Ondernemingen.¹² Een erkenningsregeling is een regeling waarbij de activiteiten van ondernemingen worden getoetst aan een aantal kwalitatieve criteria. Als een onderneming aan deze criteria voldoet, mag hij zich 'erkend' noemen.
15. Hoewel erkenningsregelingen in bovengenoemde zin normaliter als doel hebben de kwaliteit van het aanbod te vergroten – en dus in beginsel niet de *strekking* hebben de mededinging te beperken – kan een erkenningsregeling wel een mededingingsbeperkend *gevolg* hebben. Van een mededingingsbeperkende strekking of mededingingsbeperkend gevolg is sprake indien de regeling als doel heeft, of het gevolg, dat (potentiële) deelnemers worden uitgesloten. Van uitsluiting kan slechts sprake zijn indien de regeling voor de deelnemers belangrijke economische voordelen oplevert die zij niet anderszins zelf kunnen behalen. De deelnemende ondernemingen zullen dan gezamenlijk een groot deel van de markt moeten vertegenwoordigen en afnemers moeten de erkenning als een belangrijke voorwaarde zien om het product, i.c. een (ras)hond, af te nemen.
16. Vanwege het bovenstaande dient een erkenningsregeling toegankelijk te zijn voor iedereen die aan de kwaliteitseisen voldoet, moeten die eisen bijdragen aan het doel van de regeling, zonder discriminatie worden toegepast en vooraf duidelijk zijn. De toelatingsprocedure moet bovendien kenbaar zijn en een onafhankelijk orgaan moet over de toelating te beslissen (bij de eerste aanvraag of in beroep tegen een weigering).
17. De RvB heeft verklaard dat de 'één rasvereniging per hondenras'-regel geen waarborg is voor het kennisniveau en de kwaliteit van het fokbeleid van haar leden.¹³ Gezien deze verklaring van de RvB, beschouwt de NMa de regel derhalve niet als kwaliteitseis, maar sluit de regel wel potentiële deelnemers uit. Zelfs indien de regel wel als een kwaliteitseis zou moeten worden beschouwd, is ook sprake van (potentiële) uitsluiting, aangezien de erkenningsregeling niet toegankelijk is voor iedereen die aan de kwaliteitseisen voldoet: een lidmaatschapsaanvraag wordt namelijk afgewezen indien de (leden van de) aanvrager een hondenras fokt waarvan de belangen reeds door een lid

¹⁰ Antwoorden RvB d.d. 21 januari 2009, 6502_3/16.

¹¹ Antwoorden RvB d.d. 21 januari 2009, 6502_3/16.

¹² Staatscourant van 7 april 2005 (nr. 67, blz 20 t/m 24) en in werking getreden op 8 april 2005 en gewijzigd bij publicatie in Staatscourant van 21 april 2008 (nr. 77, blz 14), in werking getreden op 22 april 2008, par. 79 e.v.

¹³ Verklaring RvB d.d. 19 januari 2009, 6502_3/21.

VOORLOPIGE BEVINDINGEN

NMa

worden behartigd. Daarnaast worden lidmaatschapsaanvragen beoordeeld door het bestuur van de RvB en in beroep door de geschillencommissie, die wordt benoemd door de algemene vergadering.¹⁴ Er is derhalve geen onafhankelijk orgaan dat over de toelating beslist.

18. De RvB heeft verklaard dat de 'één rasvereniging per hondenras'-regel noodzakelijk is voor de uitoefening van haar taak, te weten het bijhouden van het NHSB.¹⁵ Volgens de RvB moet zij zich in bepaalde gevallen naar aanleiding van een verzoek om inschrijving van een hond laten adviseren en laat zij zich adviseren door de erkende rasvereniging. Indien zij meerdere rasverenigingen per hondenras toe zou laten, zou de kans bestaan dat de rasverenigingen geen overeenstemming kunnen bereiken over het advies. Naar het voorlopig oordeel van de NMa is echter voor een adequate advisering de 'één rasvereniging per hondenras'-regel niet noodzakelijk. Daarnaast heeft de RvB verklaard dat de 'één rasvereniging per hondenras'-regel noodzakelijk is voor de gezondheid van de gefokte honden.¹⁶ Naar het voorlopig oordeel van de NMa bestaat de relatie tussen de bedoelde regel en de gezondheid van rashonden niet aangezien fokkers die niet lid zijn van erkende rasverenigingen – en die niet gebonden zijn aan de fokreglementen van de RvB en de erkende rasverenigingen – eveneens rashonden kunnen fokken.
19. De NMa heeft nog geen onderzoek gedaan naar de economische voordelen die de regeling, waaronder rashondenfokkers opereren, kan opleveren. De NMa beschikt evenwel over aanwijzingen dat de erkenningsregeling van de RvB belangrijke economische voordelen voor de leden van de erkende rasverenigingen oplevert. Deze leden kunnen een hogere prijs vragen voor hun pups dan fokkers die niet lid zijn van erkende rasverenigingen. Bovendien verwijst de RvB potentiële afnemers voor voorlichting over rashonden naar de erkende rasverenigingen en deze rasverenigingen bemiddelen ten behoeve van hun leden bij de verkoop van pups.

Merkbaarheid

20. De rashondenfokkers die lid zijn van de erkende rasverenigingen hebben een marktaandeel van 84% op de Nederlandse markt voor het fokken en verkopen van rashonden. De NMa gaat er derhalve voorsnog vanuit dat de beperking van de mededinging als gevolg van de 'één rasvereniging per hondenras'-regel merkbaar is op de relevante markt.

Interstatelijk effect

21. Aangezien de gedraging van de RvB het gehele Nederlandse grondgebied bestrijkt, is er volgens vaste rechtspraak sprake van (potentiële) ongunstige beïnvloeding van de handel tussen de lidstaten van de Europese Unie.¹⁷ Derhalve moet de regeling tevens worden beoordeeld in het licht van art. 81 van het EG Verdrag.

¹⁴ Artikel VII.5 van het KR.

¹⁵ Verklaring RvB d.d. 19 januari 2009, 6502_3/21.

¹⁶ Verklaring RvB d.d. 19 januari 2009, 6502_3/21.

¹⁷ HvJ EG 19 februari 2002, zaak C-309/99, Wouters, Jur. 2002, p. I-1577, r.o. 95.

VOORLOPIGE BEVINDINGEN

NMa

Conclusie

22. Vanwege het bovenstaande is naar het voorlopig oordeel van de NMa de 'één rasvereniging per hondenras'-regel verboden op grond van artikel 6 van de Mededingingswet en artikel 81 van het EG Verdrag.